

Софийски университет

„Св. Климент Охридски“ Философски факултет

Катедра „Библиотекознание, научна информация и културна политика“

Конспект за докторантски конкурс

Професионално направление

3. 5. „Обществени комуникации и информационни науки“

Докторантска програма „Книгознание, библиотекознание, библиография“

(Специални библиотечни колекции)

2023/24 академична година

1. Историята на книгите и четенето и историята на библиотеките като изследователски полета. Центове за изследване. Автори. Проблемни области. Национални традиции в Европа. Сравнителна история на библиотеките.
2. Изграждане на национални библиотеки XVIII–XX в. Разлики между европейския модел и модела на колониалните държави. Оформяне на международна концепция за националната библиотека. Характеристиките им според IFLA. Опазване на писменото наследство – проекти, програми. Други видове обществени библиотеки и тяхната роля за опазването на книжовно-документалното наследство.
3. Развитие на научните библиотеки през XIX и XX век. Влияние на социалните и хуманитаните науки – ефекти върху организацията на университетските библиотеки. Предимствата на мрежовата структура. Функции на специалните колекции в изследователските библиотеки.
4. Специални библиотеки. Функции. Национални и международни организации на специалните библиотеки.
5. Същност на специалните библиотечни колекции (СБК). Видове. СБК в българските библиотеки.
6. СБК като част от световното културно наследство. Гледната точка на ИФЛА и ЮНЕСКО. Принципи и политики на Европейския съюз.

7. Работа със СБК. Създаване, структуриране, управление и развитие. Специфични компетентности на специалните библиотекари.
8. Опазване на СБК. Условия за съхранение. Реставрация и консервация. Дигитализация. Готовност за действие при бедствия – планиране.
9. Достъп до СБК. Основни справочници, разкриващи специалните библиотечни колекции в България. Сводни каталози. Обзори на архивни фондове. Инвентарни списъци. Научни описи. Издания на отделни паметници. Каталози към изложби.
10. Популяризиране (социализация) на СБК – общодостъпни и професионални събития и публикации. Изложби. Продължаващо образование.
11. Специални колекции от ръкописни книги в България – славянски, гръцки, ориенталски. Българска археографска комисия.
12. Колекции от старопечатни /инкунабули, палеотипи/, редки и ценни книги в българските книгохранилища.
13. Архивни колекции в българските библиотеки.
14. Колекции от визуални документи в българските библиотеки – картини, графики, дагеротипи, снимки, пощенски картички, плакати и др.

Литература

1. Ангелова, Анна, Петкова, Лиляна. Колекция Славика: Редки и ценни издания по славистика от библиотеката на СУ „Св. Климент Охридски“ (1519–1922). София: Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, 2005.
2. Аргиров, Стоян. Избрани трудове / Състав. Анна Ангелова. София: Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, 2009. 675 с.

3. Библиотечното дело в България: Сб. от нормативни документи (1878–2012). София: Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, 2012. 247 с.
4. Боров, Тодор. Избрани страници / Състав. Татьяна Янакиева. София: Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, 2009. 676 с.
5. Българска книга: Енциклопедия / Съста. Ани Гергова. София: Pensoft, 2004.
6. Володин, Борис. Всемирная история библиотек. СПб. : Професия. 2002. 352 с.
7. Георгиев, Кънчо. Въпроси на българската археография. София: Изд. БАН, 1970. 381 с.
8. Герасимова, Мария, Р. Пейчева. Страници от историята на Библиотеката на Българската академия на науките 1869–1944. – София: ЦБ БАН, 2000. 80 с.
9. Горман, Майкъл. Нашите непреходни ценности: Библиотеките през XXI век. София: Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, 2006. 264 с.
10. Градители на националната библиотека: Из спомени на културни дейци. София: НБКМ, 1999. 203 с.
11. Гусева, Александра. Издания кирилловского шрифта второй половины XVI века: Свод. кат.: Т. 1–2. Москва: Индрик, 2003.
12. Дуйчев, Иван. Лекции по архивистика. София: Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, 1993.
13. История на библиотеките в България от Средновековието до средата на 40-те години на XX век: Сб. Статии / Състав. М. Младенова. София: Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, 2003. 315 с.
14. История на книгата. Книгата в историята. Т. 1–2. София: Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, 2001–2021.
15. Историята и книгите като приятелство. Сб. в памет на Митко Лачев. София: Гутенберг, 2007.
16. Йорданов, Велико. История на Народната библиотека в София: По случай 50 годишнината ѝ 1879–1929. София: Държ. печ., 1930. 360 с.
17. Кендерова, Стоянка, Стоилова, Анка. Кратък каталог на източните ръкописи, съхранявани в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“. София: НБКМ, 2013.
18. Кирова, Елена. История на библиотеките. София: Наука и изкуство, 1975. 236 с.
19. Кодов, Христо. Опис на славянските ръкописи в библиотеката на БАН. София: Изд. БАН, 1969. 298 с.
20. Кодов, Христо, Райков, Божидар. Принципи и методи за описване на славянските ръкописи. Исторически преглед и методически указания. – В: Известия на НБКМ, 14 /20/, 1976, с. 55–80.
21. Колева, Радка, Стоицов, Е. Народната библиотека в Пловдив: Архивни хроники 1879–1945. Пловдив: НБИВ, 2008. 359 с.

22. Кувев, Куйо. Съдбата на старобългарската ръкописна книга през вековете. 2 изд. София: Наука и изкуство, 1986.
23. Немировский, Евгений. Славянские издания кирилловского (церковнославянского) шрифта: 1491–2000. Инвентарь сохранившихся экземпляров и указатель литературы. Т. 1–2. Москва: Знак, 2009–2012.
24. Обзор на архивните фондове, колекции и единични постъпления, съхранявани в Български исторически архив. Кн. 1–9. София: НБКМ, 1963–2006.
25. Опис на славянските ръкописи в Софийската народна библиотека. Т. 1–5. София, 1910–1995.
26. Пенелов, Илко. Специални библиотеки в България до Втората световна война. В: Год. на Софийския унив. Филос. факултет. Книга Библиотечно-информационни науки, Том 7, 2015, с. 93–169.
27. Петкова, Лиляна, Шопова, С. История на Университетската библиотека „Св. Климент Охридски“ 1888–1944. София: Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, 2011. 384 с.
28. Правила за комплектуване, обработка, запазване и използване на документални материали от личните и обществени архивни фондове и колекции от XIX и XX век /Из опита на БИА при ДБВК/. – В: Известия ДБВК (за 1954), 1956, с. 218–298.
29. Симеонова, Ружа. Българската национална библиотека и нейните директори (1879–2009). София: Христо Ботев, 2009. 184 с.
30. Стоянов, Маньо. Българска възрожденска книжнина. Т. I–II. София: Наука и изкуство, 1957–1959.
31. Стоянов, Маньо. Украса на славянските ръкописи в България. София: Български художник, 1973.
32. Христова, Боряна, Караджова, Даринка, Узунова, Елена. Бележки на българските книжовници от X до XVIII век. Т. 1–2. София: НБКМ, 2003–2004.
33. Христова, Боряна, Караджова, Даринка, Икономова, Анастасия. Български ръкописи от XI до XVIII век запазени в България: Своден каталог. Т. 1. София: НБКМ, 1982.
34. Христова, Боряна, Мусакова, Елисавета, Узунова, Елена. Опис на славянските ръкописи в Църковно-историческия и архивен институт на Българската православна църква : Т. I. Библейски книги. София: Борина, 2009. 256 с.
35. Цонев, Беньо. Опис на славянските ръкописи и старопечатни книги в Пловдивската народна библиотека. София: Държ. печ., 1920. 292, 80 с.
36. Barbier, Frédéric. Histoire des bibliothèques: D’Alexandrie aux bibliothèques virtuelles. 2ème éd. rev. et augmentée. Paris: Armand Colin, 2016. 304 p.
37. Berger, Sidney. Rare Books and Special Collections. Chicago: ALA Neal-Schuman, 2014. 560 p.
38. The Cambridge History of Libraries in Britain and Ireland. Vol. 3: 1850–2000. Cambridge: Cambridge university press, 2006. 762 p.

39. Encyclopedia of library history / Ed. by Wayne A. Wiegand and Donald G. Davis. New York, London: Garland Publishing, 1994. xxxi, 707 p.
40. Galbraith, Steven K., Smith, Geoffrey D. Rare Book Librarianship: An Introduction and Guide. Illustrated ed. Santa Barbara (CA): ABC-CLIO. Libraries Unlimited, 2012. 187 p.
41. Getov, Dorotei. A Catalogue of the Greek manuscripts at the Ecclesiastical Historical and Archival Institute of the Patriarchate of Bulgaria. Vol. I. Bačkovo Monastery. Turnhout: Brepols, 2014. xxii, 370 p., 181 pl.
42. Getov, Dorotei. A Catalogue of the Greek manuscripts in the National Library "Sts. Cyril and Methodius", Sofia. Turnhout: Brepols, 2019. xx, 335 p., 175 pl.
43. Harris, Michael. History of Libraries in the Western world. 4th ed. Metuchen, NJ: The Scarecrow Press, 1999. 312 p.